

Жанна ЛАВРЕНТЬЄВА, головний спеціаліст експертної групи
з питань рівня життя та соціальних стандартів
Міністерства соціальної політики України

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ІНДЕКСАЦІЇ В СІЧНІ 2020 РОКУ

У цій консультації розглянемо порядок проведення індексації стипендій.

Індексація грошових доходів громадян проводиться відповідно до Порядку, затвердженого постановою КМУ від 17.07.03 р. № 1078 (далі – Порядок № 1078).

Пунктом 5 Порядку № 1078 визначено, що в разі підвищення, зокрема, розміру стипендій значення індексу споживчих цін (далі – ІСЦ) у місяці, в якому відбувається підвищення, приймається за 1 або 100 %.

Стипендії індексуються у межах прожиткового мінімуму (далі – ПМ), установленого для працездатних осіб. Звертаємо увагу, що **величина цього показника з грудня 2019 року становить 2 102 грн**.

Якщо така особа працює і одночасно навчається за денною формою навчання або з відривом від виробництва у клінічній ординатурі, аспірантурі та докторантурі, насамперед індексується стипендія.

Крім того, якщо особа працює неповний робочий час, сума індексації визначається з розрахунку повного робочого часу, а виплачується пропорційно до відпрацьованого часу (п. 4 Порядку № 1078).

Стипендіатам із числа учнів професійно-технічних (далі – ПТНЗ), студентів вищих навчальних закладів (далі – ВНЗ), клінічних ординаторів, аспірантів і докторантів, які навчаються за денною формою навчання або з відривом від виробництва та одночасно працюють, на їх вимогу ПТНЗ та ВНЗ видають довідку про розмір і строк призначення стипендії, на підставі якої проводиться індексація заробітної плати за місцем роботи таких стипендіатів у межах ПМ, установленого для працездатних осіб, з урахуванням одержаної проіндексованої стипендії (п. 8 Порядку № 1078).

Обчислення ІСЦ для проведення індексації стипендії здійснюється починаючи з місяця, в якому її призначено. Якщо особа не отримувала стипендії або втратила право на її призначення, а в подальшому стипендія їй була знову або вперше призначена (за результатами наступного семестрового контролю, у зв'язку з переведенням на навчання за держзамовленням, виникненням підстав для призначення соціальної стипендії, поновленням на навчання тощо), обчислення ІСЦ здійснюється з місяця призначення стипендії (п. 10¹ Порядку № 1078).

У разі підвищення розміру стипендій значення ІСЦ приймається за 1 або 100 % у місяці, в якому відбувається таке підвищення (п. 5 Порядку № 1078). Таким **«базовим» місяцем для проведення індексації стипендій став листопад 2017 року**. За умови що стипендіат із листопада 2017 року не втрачав права на стипендію, у січні 2020 року вона індексується на індекс 13,4 %.

Першокурсники-2019: коли та як індексувати стипендію?

Обчислення ІСЦ для проведення індексації стипендії здійснюється з місяця, в якому її призначено (абзац четвертий п. 10¹ Порядку № 1078). Отже, оскільки студентам (учням) першого року навчання стипендію вперше призначено у вересні 2019 року, то з цього місяця і починається обчислення для них ІСЦ.

Приклад 1

Студенту-першокурснику ЗВО III–IV рівнів акредитації вперше призначено стипендію в розмірі 1 300 грн у вересні 2019 року.

Визначимо, коли в нього виникне право на індексацію стипендії.

Оскільки стипендію було призначено у вересні 2019 року, то й обчислення ІСЦ наростаючим підсумком для проведення індексації мало розпочинатися саме з вересня 2019 року, поки не буде перевищено поріг індексації (103 %):

$$1,007 \text{ (ІСЦ вересня)} \times 1,007 \text{ (ІСЦ жовтня)} \times 1,001 \text{ (ІСЦ листопада)} \times 100 = 101,5 \%$$

Оскільки перевищення порогу індексації не відбулося (101,5 % < 103 %), **право на індексацію стипендії студента-першокурсника в січні 2020 року не настало.**

Студент одночасно навчається і працює: що з індексацією?

Приклад 2

Студент навчається в коледжі з вересня 2017 року і працює на 0,5 ставки (останнє підвищення посадових окладів було в січні 2019 року). Яка послідовність розрахунку суми індексації в такому разі?

Якщо особа працює і одночасно навчається за денною формою навчання, насамперед індексується стипендія (п. 4 Порядку № 1078).

Отже, **спочатку слід проіндексувати стипендію.** Ураховуючи, що останнє підвищення розміру стипендії відбулося в листопаді 2017 року, цей місяць вважається «базовим» для проведення індексації.

Сума індексації стипендії в січні 2020 року становитиме:

$$980 \text{ грн} \times 13,4 : 100 = 131,32 \text{ грн},$$

де 980 грн – розмір стипендії;

13,4 % – величина приросту ІСЦ у січні 2020 року.

Індексація зарплати проводиться в межах ПМ, установленого для працездатних осіб, з урахуванням отриманої проіндексованої стипендії.

Визначимо, яка сума підлягає індексації:

$$2 \text{ 102 грн} - 980 \text{ грн} = 1 \text{ 122 грн},$$

де 2 102 грн – розмір ПМ;

980 грн – розмір проіндексованої стипендії.

Сума індексації за повністю відпрацьований місяць становитиме:

$$1 \text{ 122 грн} \times 3,1 : 100 = 34,78 \text{ грн},$$

де 3,1 % – величина приросту ІСЦ у січні 2020 року, якщо останнє підвищення тарифних ставок (окладів) відбулося в січні 2019 року.

Оскільки студент працює на 0,5 ставки, сума індексації має виплачуватись пропорційно до відпрацьованого часу:

$$34,78 \text{ грн} \times 0,5 = 17,39 \text{ грн}.$$

Отже, за місцем роботи студент має отримати суму індексації в розмірі 17,39 грн.

Індексація академічної стипендії клінічних ординаторів, аспірантів та докторантів

Якщо особа працює та одночасно навчається за денною формою навчання або з відривом від виробництва у клінічній ординатурі, аспірантурі, докторантурі, насамперед індексується стипендія (п. 4 Порядку № 1078).

Академічна стипендія клінічним ординаторам, асистентам-стажистам і докторантам, які навчаються за денною формою (з відривом від виробництва), установлюється в розмірі **90 % відповідного посадового окладу, визначеного за схемою посадових окладів** (з урахуванням наступних змін в оплаті праці на відповідних посадах), а саме:

- викладача – **для клінічних ординаторів і асистентів-стажистів, аспірантів;**
- доцента – **для докторантів.**

У разі підвищення посадових окладів викладача, доцента зростають розміри відповідних стипендій.

Як уже зазначалося вище, згідно з п. 5 Порядку № 1078 значення ІСЦ в місяці, в якому відбувається підвищення академічної стипендії клінічним ординаторам, асистентам-стажистам, аспірантам і докторантам, приймається за 1 або 100 %. Обчислення ІСЦ для проведення подальшої індексації стипендії проводиться з місяця, що настає за місяцем підвищення тарифних ставок (окладів) та стипендій.

Це положення стосується клінічних ординаторів, аспірантів та докторантів незалежно від того, в якому місяці їх було зараховано до аспірантури, докторантури тощо.

Для проведення в січні 2020 року індексації грошових доходів слід застосовувати індекси, наведені в таблиці.

Базові місяці	Приріст ІСЦ для проведення індексації у 2019 році, %	
	Грудень	Січень
1	2	3
2017 рік		
Січень	26,1	26,1
Лютий	27,1	27,1
Березень	22,7	22,7
Квітень	21,6	21,6
Травень	22,1	22,1
Червень	18,2	18,2
Липень	18,0	18,0
Серпень	18,1	18,1
Вересень	17,7	17,7
Жовтень	14,4	14,4

1	2	3
Листопад	13,4	13,4
Грудень	14,2	14,2
2018 рік		
Січень	10,7	10,7
Лютий	9,7	9,7
Березень	10,3	10,3
Квітень – червень	7,6	7,6
Липень – серпень	10,2	10,2
Вересень – жовтень	6,4	6,4
Листопад	3,2	3,2
Грудень	3,4	3,4
2019 рік		
Січень	3,1	3,1
Лютий – грудень	–	–

Валентина БОРШОВСЬКА, заступник директора
Департаменту інформаційно-аналітичних систем
та електронних реєстрів Пенсійного фонду України

УСЕ, ЩО ТРЕБА ЗНАТИ ПРО СТРАХОВИЙ СТАЖ

Із цієї консультації ви дізнаєтеся, що таке страховий стаж, із чого він складається і для чого застосовується.

Загальні положення

Страховий стаж – це період (строк), протягом якого особа підлягала загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню та за який щомісяця нею або її роботодавцем сплачено страхові внески в сумі не меншій, ніж мінімальний страховий внесок (далі – МСВ) (ст. 2 Закону від 09.07.03 р. № 1058-IV «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», далі – Закон № 1058).

Якщо сума сплачених за відповідний місяць страхових внесків з урахуванням страхових внесків, сплачених виходячи з мінімальної заробітної плати (далі – МЗП), є меншою, ніж МСВ, цей період зараховується до страхового стажу як повний місяць за умови здійснення відповідної доплати (абзац другий ч. 3 ст. 24 Закону № 1058).

Страховий стаж обчислюється в місяцях територіальними органами Пенсійного фонду відповідно до Закону № 1058 за даними, що містяться в системі персоніфікованого обліку, а за періо-

ди до впровадження цієї системи – на підставі документів та в порядку, визначеному законодавством, що діяло до набрання чинності Закону № 1058.

Для довідки: поняття «**страховий стаж**» введено Законом № 1058 (набув чинності з 1 січня 2004 року). Із цього часу поняття «**трудова стаж**» замінюється поняттям «**страховий стаж**» та є одним з основних факторів, що впливають на розмір майбутньої пенсії.

Види трудового стажу

Трудова книжка є основним документом про трудову діяльність працівника (ст. 48 КЗпП; п. 1.1 Інструкції про порядок ведення трудових книжок працівників, затвердженої спільним наказом Мінпраці та соцполітики, Мін'юсту, Мінсоцзахисту населення від 29.07.93 р. № 58).